

FOCUS NR.33

Brusselse werkgelegenheidssteun: welke impact?

ANTOINE DEWATRIPONT (BISA), MARITZA LÓPEZ NOVELLA (FPB)

Versnellen de maatregelen die een eerste werkervaring mogelijk maken de uitstroom van werkloosheid naar werk? Hoe kunnen de beleidsmakers en de met deze maatregelen belaste overheidsdiensten ervoor zorgen dat zij hun doelstellingen bereiken?

Jeugdwerkloosheid is een probleem dat centraal staat in het werkgelegenheidsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2018 bedroeg de werkloosheidsgraad voor jongeren onder de 25 jaar 23,4 % [Federaal Planbureau, jaargemiddelde]. Een van de belemmeringen voor jongeren om de arbeidsmarkt te betreden, is hun gebrek aan werkervaring als gevolg van hun leeftijd en het feit dat ze schoolverlaters zijn. Er is ook een kloof tussen de scholing van de jongeren en het aanbod van banen op de Brusselse arbeidsmarkt. Een groot deel van de jongeren in Brussel is laaggeschoold¹, terwijl het aandeel van de vacatures waarvoor een hoger opleidingsniveau vereist is, bijzonder hoog is.

Op basis van de resultaten van een evaluatie die is uitgevoerd door het Federaal Planbureau² en gecoördineerd door het BISA en view.brussels (Actiris) in het kader van de Strategie Go4 Brussels, presenteert deze Focus drie maatregelen die tot doel hebben een eerste ervaring op te doen en de impact ervan op de uitstroom van werkloosheid naar werk.

Welke impact moet worden gemeten voor de werkgelegenheidsmaatregelen in het Brussels Gewest?

De geanalyseerde maatregelen maken het mogelijk jongeren de kans te geven hun eerste beroepservaring op te doen en

zo het probleem van het gebrek aan ervaring en de ontoereikende scholing op te lossen. De centrale onderzoeksvraag is in welke mate een deelname aan een instapstage, een individuele beroepsopleiding (IBO)³ of een startbaanovereenkomst (SBO) de begunstigden in staat stelt sneller uit te stromen van werkloosheid naar werk. In *Kader 1* worden de programma's gedetailleerd beschreven.

Wat zijn de kenmerken van het publiek dat van de geanalyseerde maatregelen gebruikmaakt?

De **instapstage** richt zich vooral op een minder geschoold publiek dat potentieel ver van de arbeidsmarkt verwijderd is. Om in aanmerking te komen, moet de persoon jonger zijn dan 30 jaar en mag hij/zij niet beschikken over een universitair diploma of een beroepservaring van meer dan 90 opeenvolgende dagen.

De deelnemers aan een instapstage zijn minder geschoold en jonger dan de jonge werkzoekenden jonger dan 30 jaar die bij Actiris zijn ingeschreven en die niet hebben deelgenomen aan een van de drie maatregelen (①)⁴. Deze groep komt dus overeen met personen met minder werkervaring (de facto jongere personen) die moeilijker toegang hebben tot de arbeidsmarkt.

1. De drie geanalyseerde Brusselse programma's

Het doel van de **instapstage**⁴ is om de begunstigden een eerste beroepservaring te verschaffen en hun vaardigheden te vergroten door middel van een opleiding binnen de organisatie waarin het werk wordt uitgevoerd. Dit systeem werd opgericht in 2013 en wordt beheerd door Actiris op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De stage is voltijds, vindt plaats in een bedrijf, een vzw of een overheidsdienst en duurt tussen de drie en zes maanden.

De **individuele beroepsopleiding (IBO)** is een bedrijfsinterne opleiding waarbij de werkgever zich ertoe verbindt de jongere aan het einde van de opleiding in dienst te nemen voor een minimumduur die gelijk is aan die van de opleiding. De opleiding duurt één tot zes maanden. Sinds januari 2017 wordt dit systeem beheerd door Bruxelles Formation en de VDAB in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De **startbaanovereenkomst (SBO)** is een baan gecombineerd met een opleiding die plaatsvindt in instellingen van openbaar nut. Ze is erop gericht de professionele overgang van laag- of middelhooggeschoolde jongeren te vergemakkelijken door middel van een vormende werkervaring. Het is een bijna volledig gesubsidieerde arbeidsovereenkomst van beperkte duur (afhankelijk van het type SBO) en waarvoor de jongere een loon ontvangt. Er zijn drie soorten SBO's die in het Brussels Gewest kunnen worden geactiveerd: SBO's binnen de globale federale projecten (SBO GFM), SBO's in de Brusselse instellingen van openbaar nut (SBO ION) en de SBO's Youth Guarantee (SBO YG)⁵.

De **IBO** richt zich op een zeer breed publiek, ongeacht leeftijd, beroepservaring of opleidingsniveau. Theoretisch richt het programma zich op werkzoekenden die dicht bij de

arbeidsmarkt staan en die slechts bepaalde vaardigheden missen om te kunnen worden aangeworven in specifieke situaties waarin de werkgever geen andere kandidaat kan vinden.

De groep **IBO**-deelnemers onder de 30 jaar omvat een hoog percentage geschoolde jongeren (23,65 %) en vertoont kenmerken die gelijkaardig zijn aan die van de groep jongeren die aan geen enkele maatregel deelnemen. Dit is niet verwonderlijk, aangezien de IBO zich op een breed publiek richt, met minder beperkte toegang dan de andere twee beoordeelde maatregelen. Er is ook een duidelijk verschil in nationaliteit, met een lager percentage niet-Europese jongeren dat aan dit programma deelneemt. Ook de arme⁷ buurt is ondervertegenwoordigd in deze groep in vergelijking met de groep van niet-deelnemers (1).

De **SBO ION** heeft specifiek tot doel het aantal jongeren in Brussel in de instellingen van openbaar nut (ION) te verhogen. Het idee is dat deze ION over de noodzakelijke infrastructuur en het noodzakelijke professionele kader beschikken om laag- of middelhooggeschoolde jongeren op te leiden. Om in aanmerking te komen, moet een aanvrager jonger zijn dan 26 jaar en in het bezit zijn van hoogstens een studiegetuigschrift van het hoger middelbaar onderwijs. De **SBO YG** richt zich op jongeren onder de 25 jaar die maximaal 6 maanden bij Actiris staan ingeschreven en die in de beroepsinschakelingsstijd zitten, wat dus een kleinere doelgroep is.

De groep **SBO**-begunstigden is specifiek: zij bestaat uit een zeer groot aantal mannen, ongeacht het type SBO (1). De jongeren in deze groep wonen verhoudingsgewijs meer in wijken die deel uitmaken van de arme buurt van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en hebben verhoudingsgewijs minder vaak de niet-Europese nationaliteit dan de jongeren uit de andere groepen (Kader 2). Deze groep is ook minder geschoold en jonger. Deze laatste twee criteria komen goed overeen met de doelgroep van de maatregel.

1 KENMERKEN PER GROEP (AANDEEL) - JONGEREN ONDER DE 30 JAAR IN 2015

Kenmerken	Deelnemers aan ten minste 1 instapstage	Deelnemers aan ten minste 1 IBO	Deelnemers aan ten minste 1 SBO	Groep jongeren die nooit hebben deelgenomen aan de geëvalueerde maatregelen
Vrouwen	49,64 %	48,85 %	17,89 %	51,14 %
Mannen	50,36 %	51,15 %	82,11 %	48,86 %
Belgen	72,01 %	75,77 %	89,02 %	64,00 %
EU-burgers	12,90 %	16,92 %	6,50 %	18,71 %
Niet-EU-burgers	15,09 %	7,31 %	4,47 %	17,30 %
Studieniveau: max. lager middelbaar onderwijs	25,29 %	21,73 %	29,27 %	27,24 %
Studieniveau: hoger middelbaar onderwijs	58,69 %	36,54 %	67,48 %	26,31 %
Studieniveau: hoger onderwijs	0,10 %	23,65 %	0,41 %	19,57 %
In het buitenland behaalde diploma's	15,92 %	18,08 %	2,85 %	26,88 %
Leeftijd tussen 16 en 18 jaar	10,20 %	3,08 %	6,50 %	3,68 %
Leeftijd tussen 19 en 21 jaar	44,95 %	19,04 %	55,28 %	17,64 %
Leeftijd tussen 22 en 24 jaar	31,74 %	32,69 %	37,80 %	29,49 %
Leeftijd tussen 25 en 29 jaar	13,11 %	45,19 %	0,41 %	49,19 %
Arme buurt	33,51 %	22,07 %	40,83 %	31,21 %
Totale aantal	961	520	246	25 831

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van het FPB/BISA.

2. Compositie-effecten die niet door de maatregelen werden voorzien

Er blijken verschillen te bestaan in de samenstelling van de groepen die aan bepaalde van de geanalyseerde maatregelen deelnemen, ongeacht de toekenningsvoorwaarden. Zo wordt voor de SBO een zeer lage participatie van het vrouwelijke publiek waargenomen. Dit zou kunnen worden verklaard door samenwerkingen met ION zoals Net Brussel en de MIVB, die over het algemeen vooral mannen aanwerven. Ook nemen voor elk van de drie geanalyseerde maatregelen meer Belgische jongeren deel aan de programma's dan buitenlandse jongeren, hoewel er geen enkele toekenningsvoorwaarde betrekking heeft op de nationaliteit van de begunstigde.

Die verschillen op het gebied van geslacht of nationaliteit van de deelnemers zijn dus niet gewenst op zich.

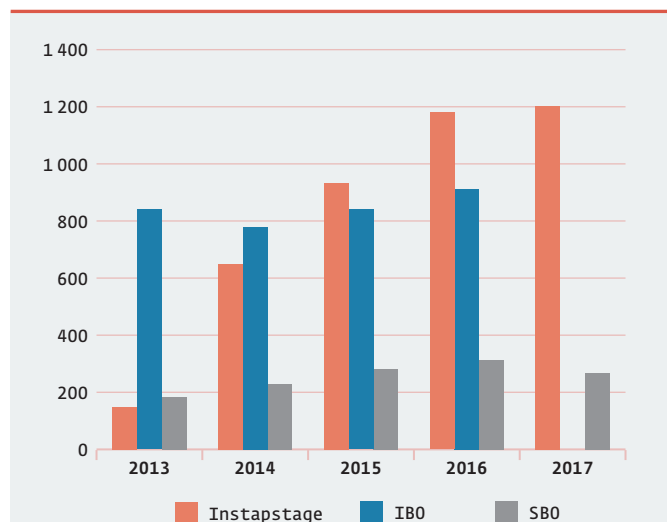
Om hoeveel begunstigden gaat het?

Dit deel toont het aantal deelnemers aan de programma's tussen 2013 en 2017. Het gaat om alle jongeren onder de 30 jaar die zich als werkzoekende bij Actiris hebben ingeschreven.

Aangezien de **instapstage** in 2013 is gelanceerd, zijn er in dit eerste jaar maar weinig werkzoekenden aan een dergelijke stage begonnen. In 2016 kwam het programma op kruissnelheid (2). Het aantal deelnemers nam snel toe tot 1 180 STE in 2016 en is daarna stabiel gebleven met 1 203 instapstages in 2017.

Wat de **IBO** betreft, is het aantal deelnemers onder de 30 jaar tussen 2013 en 2016 stabiel en nemen jaarlijks ongeveer 800 werkzoekenden deel aan dit programma⁸. Aangezien er geen leeftijdsgrens is voor een deelname aan een IBO, wordt slechts een deel van de deelnemers in aanmerking genomen in deze Focus. Het merendeel van de IBO's is echter opgenomen. In 2016 bijvoorbeeld vertegenwoordigden de jongeren onder de 30 jaar meer dan 65 % van de werkzoekenden die aan een IBO zijn begonnen.

2 AANTAL WERKZOEKENDEN ONDER DE 30 JAAR PER JAAR DAT AAN EEN MAATREGEL IS BEGONNEN

Bron: gegevens van Actiris, berekeningen van view.brussels (Actiris).

Het aantal jongeren dat heeft deelgenomen aan een **SBO**⁹ is tussen 2013 en 2016 toegenomen. Deze wijziging is voornamelijk te wijten aan de SBO YG, die in 2014 van start is gegaan. Het aantal deelnemers bedroeg 312 in 2016 en 267 in 2017. Het aantal SBO's hangt in de praktijk sterk af van het aantal contracten dat wordt aangevraagd door de verschillende organisaties die een overeenkomst met Actiris zijn aangegaan.

Blijven de jongeren bij dezelfde werkgever?

Van de 3 037 jongeren die zich tussen 2013 en 2016 hebben ingeschreven en die hebben deelgenomen aan een **instapstage**, vond 46 % een baan voor minstens zes maanden na hun deelname en binnen de bestudeerde periode (tot juni 2017). In vergelijking met de andere twee programma's werd een kleiner deel (17 %) aangeworven¹⁰ bij dezelfde werkgever als degene bij wie deze jongeren hun stage hebben gevolgd. Dit percentage lijkt misschien laag, maar heeft te maken met het feit dat de ISO streeft naar een eerste beroepservaring en niet specifiek naar een aanwerving door dezelfde werkgever.

Voor de **IBO**'s bedraagt het aantal jongeren in de analysegroep dat tussen 2013 en 2016 aan dit programma heeft deelgenomen en voor wie informatie over de werkgever beschikbaar is¹¹ 1 684 (dat is 78 % van het totale aantal jongeren dat in de periode een IBO heeft gevolgd). Van deze jongeren vond 73 % een baan tussen het einde van hun deelname aan de IBO en juni 2017¹². Dit percentage is opvallend hoger dan bij de andere twee programma's. Dit verschil kan worden verklaard door het feit dat de IBO bedoeld is om te voldoen aan de vraag naar kwalificaties en dus rechtstreeks gericht is op tewerkstelling en niet zozeer op een eerste beroepservaring. Zo werd 39,3 % van de jongeren die in de analyseperiode een IBO hebben gevolgd, later in dienst genomen door dezelfde werkgever, en vond 33,7 % werk bij een andere werkgever.

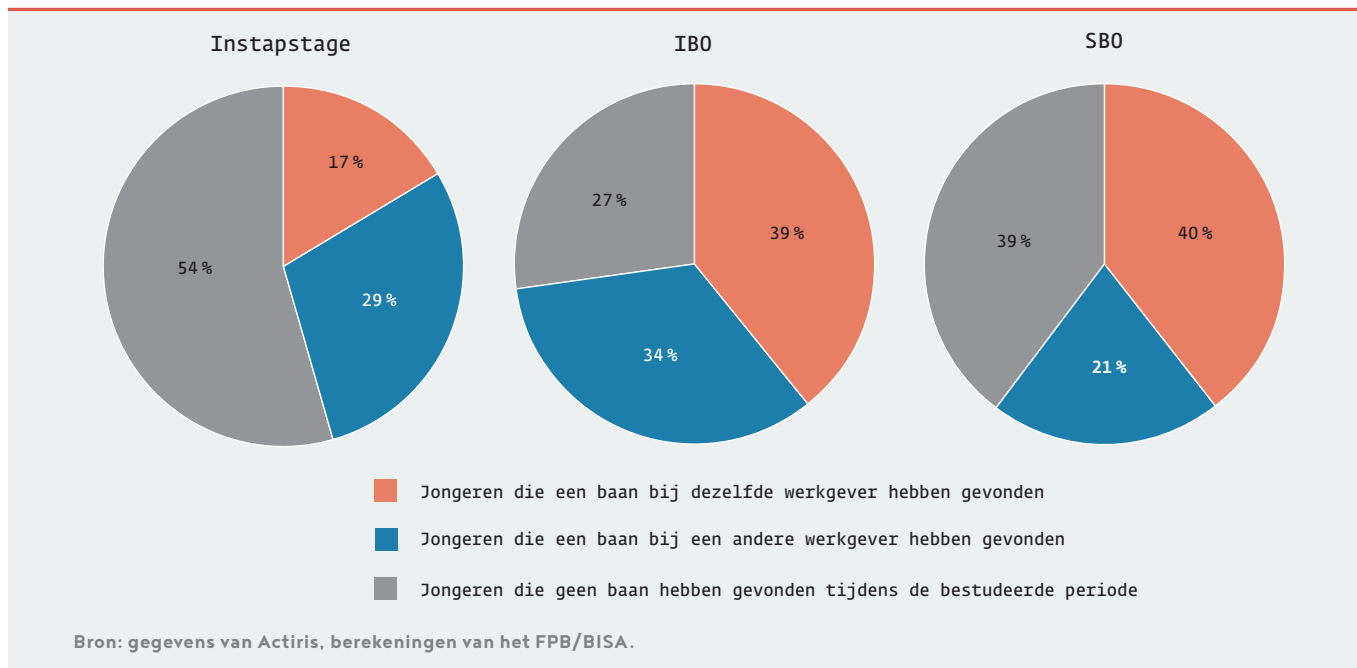
De **SBO** is een bijzonder langdurig programma. De deelname duurt één of zelfs twee jaar¹³. De periode waarin de jongere wordt gevolgd, moet dus rekening kunnen houden met zowel de periode vóór het begin van de deelname aan de SBO, de lange duur van de deelname en een voldoende lange periode na de opvolging om de uitstroom naar werk na de maatregel te kunnen opvangen. Deze analyse beperkt zich tot de jongeren die in 2013 en 2014 als werkzoekende waren ingeschreven.

471 jongeren in onze analysegroep hebben tijdens de analyseperiode aan dit programma deelgenomen. Hiervan heeft 61 % na deelname aan de SBO een baan gevonden. Een groot deel van de begunstigden bleef na het einde van hun SBO in dienst bij dezelfde werkgever (39,7 % van het totale aantal begunstigden tijdens de analyseperiode), terwijl een kleiner deel van de begunstigden werk vond bij een andere werkgever (20,8 % van het totaal).

Waarom een impactevaluatie?

De bovenstaande beschrijvende analyse levert interessante informatie over het aantal deelnemers en de aard van de deelname, maar laat niet zien welk impact deze maatregelen daadwerkelijk hebben gehad op het inschakelingstraject van de jonge deelnemers. Vandaar het belang van een impactevaluatie.

3 OPVOLGING VAN DE JONGEREN EN HUN WERKGEVER NA HUN DEELNAME AAN EEN MAATREGEL

Dit type evaluatie identificeert de impact van een beleidsmaatregel. Zoals uitgelegd in de 29ste Focus van het BISA¹⁴, wordt de oorzaak-gevolgrelatie bestudeerd en wordt de impact van het overheidsbeleid op de evolutie van de beïnvloede factoren geïsoleerd van andere mogelijke oorzaken van deze evolutie.

Aan de hand hiervan kan worden geschat hoe de deelname aan de maatregel het mogelijk heeft gemaakt voor de begunstigden om sneller uit te stromen uit de werkloosheid en een vaste baan te vinden. Het is van essentieel belang om niet alleen de loopbaan van de begunstigden in aanmerking te nemen, maar ook om de impact van de maatregelen op die loopbaan te isoleren. Andere effecten, zoals de economische conjunctuur, kunnen van invloed zijn op de uitstroombpercentages naar werk. Door middel van een impactevaluatie wordt de impact van de deelname aan de maatregel op de uitstroombpercentages van werkloosheid naar werk losgekoppeld van deze andere effecten en gekwantificeerd. Het is dus mogelijk om te analyseren of de maatregel dan wel doeltreffend zijn als professionele springplank, dan wel geen positieve impact hebben of zelfs de uitstroom naar werk vertragen.

3. Overmatig gebruik van de IBO?

Twee werkgevers (met meer dan 250 werknemers) gebruiken een bijzonder groot aantal IBO-contracten. Samen hebben zij tijdens de geanalyseerde periode 12 % van het totale aantal jongeren dat in dienst is genomen via een IBO aangeworven. Daarnaast was de meerderheid van de jongeren die bij één van deze werkgevers een IBO hebben gevolgd, maximaal een weekvoordestart van hun IBO ingeschreven als werkzoekende. Deze zeer korte periode zou erop kunnen wijzen dat deze werkzoekenden zich bij Actiris zouden hebben ingeschreven met als enig doel de werkgever voordeel te laten halen uit de voordelige voorwaarden van de IBO.

Hoe moet de impact van de maatregelen op de uitstroom naar werk worden geëvalueerd?

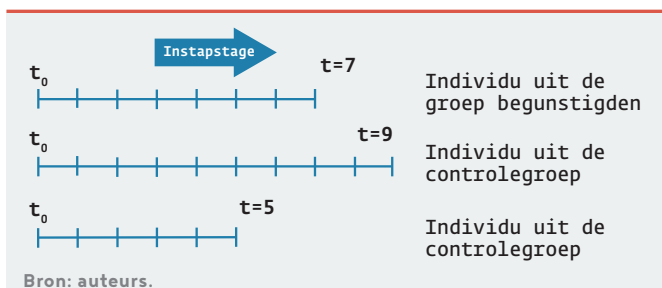
Wat de notie van de uitstroom van werkloosheid naar werk betreft, concentreert de analyse zich op de uitstroom naar werk van minstens zes opeenvolgende maanden, hier aangeduid als langdurig werk. De onderzoeksvraag is dus toegespitst op: «in welke mate maakt een deelname aan de maatregelen een langdurige inschakeling op de arbeidsmarkt mogelijk?».

Om de impact van de programma's op de uitstroom naar werk te kunnen ramen, worden de trajecten van de begunstigden vergeleken met die van soortgelijke jongeren die niet aan de maatregelen hebben deelgenomen. Het gebruikte econometrische model houdt rekening met de kenmerken van de jongeren, zoals hun leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. Het model houdt ook rekening met het moment waarop de jongere zich inschrijft als werkzoekende, hoe lang hij of zij werkloos is geweest en wanneer hij of zij heeft deelgenomen aan de maatregel (indien hij of zij heeft deelgenomen). Er wordt ook bekeken of er al dan niet een uitstroom naar werk is en wanneer die uitstroom plaatsvindt. Het doel is om twee groepen te vormen die zoveel mogelijk op elkaar lijken, met als enige verschil de deelname aan de maatregel. Het feit dat de ene groep meer of minder snel uitstroomt naar werk dan de andere kan dan worden toegeschreven aan deze deelname aan de maatregel.

Figuur 4 illustreert de opvolging van de jongeren. Voor elke jongere begint de opvolging bij de inschrijving als werkzoekende bij Actiris (t_0). De opvolging gebeurt maandelijks en duurt maximaal 4,5 jaar. De eerste tijdlijn illustreert het traject van een jongere die zeven maanden werkloos is geweest voordat hij uitstroomt naar werk van minstens zes maanden. Bovendien wordt er bij de opvolging rekening gehouden met het feit dat de jongere van de vierde

tot en met de zesde maand na inschrijving deelnam aan de instapstage. Tijdens deze periode stroomt de jongere niet uit naar werk, terwijl als de jongere niet aan de instapstage had deelgenomen, hij of zij in deze periode mogelijk een baan had kunnen vinden. Dit effect wordt het 'locking-in-effect' genoemd. Aan de andere kant heeft de jongere na afronding van het programma het voordeel dat hij of zij heeft deelgenomen en zijn of haar kansen om uit te stromen naar werk heeft vergroot. Interessant is de impact van de deelname op het traject van de begunstigde. De impactevaluatie maakt het met name mogelijk om vast te stellen of deze deelname de uitstroom van de jongeren naar werk heeft versneld in vergelijking met dezelfde situatie waarin zij daaraan niet zouden hebben deelgenomen.

4 ILLUSTRATIE VAN DE OPVOLGING VAN DE JONGEREN

De opvolging van de jonge begunstigden wordt vergeleken met die van de jongeren die niet aan de geëvalueerde maatregelen hebben deelgenomen: de controlegroep. Figuur 4 toont de opvolging van twee jonge werkzoekenden die niet aan het programma hebben deelgenomen: de eerste werkzoekende wordt gedurende negen maanden na zijn inschrijving als werkzoekende opgevolgd en voorafgaand aan een uitstroom naar langdurig werk, terwijl de tweede werkzoekende gedurende vijf maanden wordt geobserveerd.

De trajecten van de twee groepen, de groep van begunstigden en de controlegroep, zullen dus worden vergeleken. Aangezien het enige verschil tussen beide groepen in theorie de deelname aan de maatregel is, kan een eventueel verschil in de snelheid van de uitstroom naar werk aan de maatregel worden toegeschreven. Als de personen in de controlegroep gemiddeld genomen lijken op de tweede persoon in figuur 4, met een langere werkloosheidsduur dan die van de deelnemers, dan heeft het programma een positieve impact. Indien de niet-deelnemers daarentegen lijken op de derde persoon, dan is hun werkloosheidsduur gemiddeld korter dan die van de deelnemers en heeft de maatregel geen positieve impact op de uitstroom naar werk.

Het model houdt er rekening mee dat de deelname een negatieve impact heeft op de uitstroom op het moment van de

deelname, aangezien de begunstigden dan minder werk zoeken ('locking-in-effect'), en dat er een mogelijk positieve impact is na het einde van de deelname (impact na deelname). Door deze twee effecten samen te nemen, wordt de vraag beantwoord of de deelname aan een maatregel een algemeen positieve impact heeft op de uitstroom van de begunstigden naar werk in vergelijking met een situatie zonder deelname. Het model maakt ook een afzonderlijke analyse van deze twee effecten mogelijk.

Hebben de maatregelen het mogelijk gemaakt voor de begunstigden om sneller werk te vinden?

In dit deel wordt aangegeven wat voor de begunstigden van de maatregelen het effect van de deelname aan de maatregel was op de uitstroom naar werk, waarbij rekening wordt gehouden met hun kenmerken en door te controleren voor andere factoren die de ontwikkeling van de uitstroompercentages naar werk kunnen hebben beïnvloed. In deze analyse werden alleen jongeren onder de 25 jaar opgenomen om de impact tussen de groep begunstigden en de controlegroep beter te kunnen isoleren, aangezien dit het waarschijnlijker maakt dat de groepen niet verschillend zijn wat hun beroepservaring betreft.

Uit de resultaten 5 blijkt dat de deelname aan een instapstage de uitstroom van de jonge begunstigden naar de arbeidsmarkt heeft versneld. Het programma heeft voor hen dus wel degelijk als professionele springplank gediend. Jongeren met hoogstens een diploma lager middelbaar onderwijs en jongeren die in het buitenland hun diploma hebben behaald, halen het meeste voordeel uit een deelname aan een instapstage. Aan de andere kant wordt voor jongeren met een diploma hoger middelbaar onderwijs de uitstroom naar werk niet versneld door de deelname aan het programma.

De groep middelhooggeschoolde jongeren, voor wie geen algemeen positieve impact is vastgesteld, vormt met meer dan 50 % van de begunstigden een belangrijke groep onder de begunstigden van een instapstage. Een positieve impact ontstaat wanneer we ons beperken tot degenen in deze groep die minimaal zes maanden en maximaal twaalf maanden werkloos waren voordat ze aan een instapstage hebben deelgenomen. Een nauwkeurigere afstemming op de duur van de inschrijving als werkzoekende zou de maatregel voor deze subgroep dus doeltreffender kunnen maken.

Voor laag- of middelhooggeschoolde jongeren (hoogstens hoger middelbaar onderwijs) komt een positieve impact van de IBO op de uitstroom van werkloosheid naar werk naar voren.

5 IMPACT VAN DE DRIE MAATREGELEN PER OPLEIDINGSNIVEAU

	Lager middelbaar onderwijs	Hoger middelbaar onderwijs	Hoger onderwijs	In het buitenland behaald diploma
Instapstage	Positieve impact	Geen impact	- ^a	Positieve impact
IBO	Positieve impact	Positieve impact	Negatieve impact	Positieve impact
SBO	Geen impact	Geen impact	- ^a	Geen impact

Bron: FPB/BISA.

^aSubgroepen die niet in aanmerking komen voor het programma.

Dankzij de IBO komen zij aanzienlijk sneller op de arbeidsmarkt terecht. Aan de andere kant vertraagt de deelname aan de IBO de uitstroom naar werk voor hooggeschoolde jongeren, die mogelijk rechtstreeks een baan hadden kunnen vinden in plaats van aan de maatregeldeel te nemen¹⁵.

In tegenstelling tot de instapstage zou een meer specifieke focus op de werkloosheidsduur niet leiden tot een snellere uitstroom van hooggeschoolden naar werk. In feite werd geen positieve impact op de uitstroompercentages van jongeren met een hoger opleidingsniveau vastgesteld, ook als alleen werd gekeken naar jongeren die relatief lang werkloos waren voordat ze aan een IBO begonnen.

Voor geen van de onderzochte groepen kwam een globaal positieve impact van de deelname aan de **SBO** op de uitstroom van werkloosheid naar werk naar voren. De deelname aan een SBO versnelt de beroepsinschakeling van de jongeren dus niet¹⁶. Dit resultaat geldt voor alle in aanmerking komende opleidingsniveaus, die afzonderlijk werden geanalyseerd.

Bovendien kwam uit onze analyses geen mogelijkheid tot een specifiekere focus op de werkloosheidsduur voorafgaand aan de deelname aan de maatregel naar voren. Voor de SBO blijkt uit de resultaten dat er geen positieve impact is op de uitstroom naar werk, ook niet als we alleen kijken naar personen die al langer werkloos zijn.

Wanneer we alleen kijken naar de impact na deelname aan een SBO (effect na deelname), d.w.z. zonder het 'locking-in-effect' mee te nemen, blijkt dat de deelname aan de maatregel onmiddellijk na afloop van de deelname een zeer sterke positieve impact heeft. De begunstigden stromen in de maand na de deelname veel sneller uit naar werk dan de jongeren die niet aan de maatregel hebben deelgenomen¹⁷. Veel jongeren gaan door bij dezelfde werkgever, zoals vermeld in het beschrijvende gedeelte. Het is ook waarschijnlijk dat sommige jongeren tijdens hun SBO een baan bij een andere werkgever vinden en daarmee starten zodra ze klaar zijn met hun deelname aan de maatregel. Vanaf de tweede maand na afronding van het programma wordt deze impact echter aanzienlijk kleiner dan onmiddellijk na de deelname. Voor lagergeschoolde jongeren de impact na hun deelname aan het programma echter positief, ook lang na hun deelname aan de maatregel. Voor de anderen blijft de impact slechts zeven maanden na hun deelname positief.

In een notendop

Deze Focus richt zich op de impact van drie werkgelegenheidsondersteunende maatregelen - de instapstage, de individuele beroepsopleiding (IBO) en de startbaanovereenkomst (SBO) - op het traject van jonge werklozen in Brussel. Het doel ervan is om de beleidsmakers en de voor deze maatregelen verantwoordelijke administraties te informeren over de doeltreffendheid ervan.

Uit de beschrijvende analyse blijkt dat de doelgroepen van deze maatregelen en degenen die daadwerkelijk hebben deelgenomen, verschillende groepen kunnen zijn. Deze verschillen hangen vooral samen met de sectoren waarbinnen de maatregelen plaatsvinden. Anticipatie op deze effecten moet het mogelijk maken de toegang voor alle doelgroepen van de maatregelen beter te waarborgen.

Wat de impactevaluatie betreft: hoewel een groot aantal groepen begunstigden als gevolg van de maatregelen meer kans heeft uit te stromen van werkloosheid naar werk, is dit niet altijd het geval, met name voor de hogergeschoolde jongeren.

Deze analyse bevestigt ook het belang van een impactevaluatie van het overheidsbeleid voor werkgelegenheidsmaatregelen doordat wordt aangetoond dat aanpassingen op basis van de groepen van begunstigden deze maatregelen doeltreffender zouden kunnen maken. Een extra focus in termen van de werkloosheidsduur maakt de maatregelen voor deze groepen in bepaalde gevallen doeltreffender. Tot slot richt onze impactevaluatie zich op de impact van de maatregelen op de uitstroom naar werk. Andere potentiële doelstellingen van de maatregelen, bijvoorbeeld wat betreft de overeenstemming tussen de door de werkgever gevraagde kwalificaties en de kwalificaties van de werkzoekende, zijn niet beoordeeld.

Bibliografie

- BLUNDELL R., COSTA DIAS M. (2000). *Evaluation Methods for Non-Experimental Data*. Fiscal Studies 21:4, p.427-468.
- BRUSSELS OBSERVATORIUM VOOR DE WERKGELEGENHEID (februari 2015). *Analyse longitudinale des stagiaires STE*.
- BRUSSELS OBSERVATORIUM VOOR DE WERKGELEGENHEID (december 2016). *Inventaire des mesures d'aide à l'emploi en 2015*, Région de Bruxelles-Capitale, Document opgesteld in het kader van de opvolging van het nationaal hervormingsprogramma 2016.
- LALIVE R., VAN OURS J.C., J. ZWEIMULLER (2008). *The impact of active labor market programs and benefit entitlement rules on the duration of unemployment*, The Economic Journal 118, p.235-257.
- BISA. PETIT JEAN, M. et al. (2019). *De impact van een beleidsmaatregel evalueren door middel van een contrafeitelijke methode: welke voorwaarden gelden er?*, Focus van het BISA nr.29.
- STRATEGIE 2025 VOOR BRUSSEL - Pijler 2/ Gewest-Gemeenschappen, Brussel, 16 juni 2015.

Noten

1. 18,1 % van de jongeren onder de 30 jaar die in 2016 bij Actiris als werkzoekende werden ingeschreven, had in 2016 een diploma van het hoger onderwijs behaald.
2. Voor een meer gedetailleerde en methodologische presentatie van deze evaluatie, zie Dewatripont A. en López Novella M. (2019); *Versnellen de maatregelen die een eerste werkervaring mogelijk maken de uitstroom van werkloosheid naar werk?*; Working paper 6-19, FPB.
3. Zoals hieronder in de nota wordt opgemerkt, heeft de IBO bredere doelstellingen.
4. Eind 2016 veranderde de instapstage in Stage First. Aangezien de periode waarop deze analyse betrekking heeft, loopt van 2013 tot 2016, verwijst deze focus naar de instapstage.
5. SBO 'GFM's zijn specifieke contracten omdat ze minder talrijk zijn en zeer lang kunnen duren. Zij zijn daarom niet opgenomen in de analyses van deze Focus.
6. In dit hoofdstuk wordt de groep jongeren onder de 30 jaar geanalyseerd die zich in 2015 bij Actiris als werkzoekende heeft ingeschreven. De begunstigden worden vergeleken met jongeren die niet aan de geëvalueerde maatregelen hebben deelgenomen.
7. Dit gebied is de thuisbasis van de economisch minst begunstigde bevolkingsgroepen. Deze variabele geeft hier aan of de jongere al dan niet in een van de wijken in deze zone woont. De arme buurt omvat de noordelijke en westelijke binnenwijken, die tot de armste van het Brussels Gewest behoren en een halve maan rond het stadscentrum vormen.
8. De gegevens zijn niet bij Actiris beschikbaar voor de jaren na 2017, want vanaf dit jaar worden de eigen gegevens van de IBO alleen nog beheerd op het niveau van Bruxelles Formation en de VDAB.
9. Alleen de types SBO ION en SBO YG zijn opgenomen.
10. De uitstroom naar werk van minstens zes opeenvolgende maanden wordt in aanmerking genomen.
11. Slechts een deel van de IBO-statistieken wordt geproduceerd op het niveau van Actiris. Actiris heeft geen werkgeversnummers voor bepaalde soorten IBO's die door andere organisaties worden beheerd, omdat deze nummers niet aan hen worden verstrekt. Dit is echter geen probleem voor deze analyse, aangezien Actiris voor 78 % van de in de analyseperiode opgenomen IBO's over de werkgeversnummers beschikt.
12. Wel moet worden opgemerkt dat de verplichte tewerkstellingsperiode na de opleidingsperiode in deze studie als onderdeel van de maatregel wordt beschouwd en niet als een baan. Dit is gedaan om het programma niet als een doel op zich te beschouwen en om te analyseren of het programma een duurzame integratie van de begunstigden in de toekomst mogelijk maakt.
13. De SBO GFM duurt soms langer, maar wordt hier zoals eerder vermeld niet geanalyseerd.
14. PETIT JEAN, M. et al. (2019) ; *De impact van een beleidsmaatregel evalueren door middel van een contrafeitelijke methode: welke voorwaarden gelden er?*, Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Focus van het BISA nr.29.
15. De verplichte tewerkstellingsperiode voor de werkgever, die volgt op de opleidingsperiode, wordt in deze analyse beschouwd als een onderdeel van de maatregel en niet als een uitstroom naar langdurig werk. Bij de analyse van de resultaten moet hiermee rekening worden gehouden. Deze methodologische keuze is gemaakt om de maatregelen niet als een doel op zich te beschouwen.
16. Ook hier wordt de SBO in deze analyse niet beschouwd als een uitstroom naar werk als zodanig, ook al bestaat ze in feite uit een arbeidsovereenkomst (die vrijwel volledig is gesubsidieerd). Deze methodologische keuze is gemaakt om de maatregelen niet als een doel op zich te beschouwen.
17. We herinneren eraan dat de hierboven gepresenteerde globale impact voor de SBO ook het 'locking-in-effect' omvat. De positieve impact na de deelname is niet sterk genoeg om het 'locking-in-effect' te compenseren en in een algemeen positieve impact te resulteren.

WETENSCHAPPELIJKE COÖRDINATIE

Astrid Romain

LEESCOMITÉ

Sabrine Cipriano, Ben Dragon (FPB)

Publicatie vertaald uit het Frans

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Astrid Romain - BISA

©2019 Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Alle rechten voorbehouden.